

2

INAUGVRATIO
SERENISSIMI
BALTASSARIS-CAROLI
ASTVRIAE ET HISPANIARVM
PRINCIPIS.

SCRIBEBAT EAM EPHEME-
ridem in exterorum, & amicorum gratiã Vin-
centius Turturetus, Philippo Magno
à Domesticis Sacris.

DICABAT CONSOBRINO D. HIERONYMO
Neapoli & Barresio, Principi Resuttanio, Toparchæ
Alexandrino, &c. Equiti Conchæ
D. IACOBI.

Anno

1632

Cum permissu. MATRITI.

Ex Typographia FRANCISCI MARTINEZ,

2

IN AVGVSTO
SERENISSIMI
BALDASSARIS CAROLI
ASTVRIAE ET HISPANIARVM
PRINCIPIS.

SCRIBEBAT EAM ERNEME.
videtur in extero, & amicum gratia viri
centum & octiduum, Philippo Magno
& Domestico sacris.
DICABAT CONSORINO D. HIERONYMO
Napoli & Barro, Principi Relecto, Toparcha
Alexandino, &c. Educi Concha
D. Jacobi.

Anno

Compositum. MARTINI.
Ex Typographia Francisci Martini.

INAUGVRATIO
PRINCIPIS ASTVRIÆ
ET HISPANIARVM,

HOC EST,

SOLENNESACRAMENTVM, QVOD
in nomen Serenissimi Baltassaris-Caroli, Asturiæ &
Hispaniarum Principis, more maiorum dixere Carolus
& Ferdinandus Patruï, & Ordines Castellæ; nempe
Antistites, Magnates, Procères, Procuratores Vrbium.

Nonis Martij, anno salutis restitute
M.DC.XXXII.

QVAESITA QVAE PRAESCRIBO
LVCEM AFFERENT NARRATIONI.

QVANDO primùm Castellæ Reges filium primige-
nium, vel alium hæredem natum, & educatum in
spem Regni Asturiæ Principem, ritu solenni, quem de-
scribemus, inaugurarunt?

Anno M.CCC. LXXXVIII. cum Hêricus Ioannis
Primi filius nupsit Catherinæ Ducis Lecestrij filij. Ita
convênit cum patre novæ nuptæ.

II.

¶ Cur Asturiæ Principem vocarunt? An ab alio Rege Castellæ diverso titulo aliquando insignitus?

Ita vocarunt, quòd ea Hispaniæ pars sit vetustissima portio Regni Castellæ, & post vendicatam Hispaniam à Mauris, ea appellatio inter cæteras Regias sit æquè antiqua. Ioannes II. Henricum filiù Giennensem Principem appellavit.

III.

Asturum Princeps quâ primum cæremoniâ à patre Rege inauguratus?

Rex filium primigenium in solio Regio sedere fecit: eiusdem caput pileo operuit, virgam auream tradidit, & Asturiæ Principem dixit.

IV.

Quot Principes Asturiæ inaugurati? Ex iisdem quot Mares, quot Fœminæ?

Viginti, nisi fallit me Scriptor peritissimus rerù Hispanicarum, ex quibus numeravi Mares quatuordecim, sex Fœminas; subiecta tabula eisdem representat, Patres Reges, locum & annum inaugurationis.

PRINCIPES.	REGES PATRES.	LOCVS INAUGV- rationis.	ANNVS
Henricus III.	Ioannes I.		1388.
Ioannes II.	Henricus III.		
Catherina.	Ioannes II.	Madrigalij.	1423.
Leonora.	Ioannes II.	Burgis.	1424.
Henricus IV.	Ioannes II.	Vallisoleti. Et renou- atur sacramentū.	1425. 1432.
Ioanna, credita Regis filia.	Henricus IV.	Matriti, & Lo- soya.	1462. 1430.
Alphonsus.	Ioannes II.	Cabegonij.	1464.
Ifabella.	Ioannes II.	In diversorio Tauro- rum Guisandensium.	1468.
Ifabella.	Ifabella & Ferdin.	Madrigalij, & Toleti Rege fratre mortuo.	1476. 1498.
Ioannes.	Ifabella & Ferdin.	Toleti.	1480.
Michael.	Emmanuel Rex Lusit & Ifabella Castell. le Princeps.	Ocana.	1499.
Ioanna.	Ifabella & Ferdin.	Toleti.	1502.
Carolus V.	Philippus I.	In Belgio.	1516.
Philippus II.	Carolus V.	Matriti.	1528.
Carolus.	Philippus II.	Toleti.	1560.
Ferdinandus.	Philippus II.	Matriti.	1573.
Didacus.	Philippus II.	Matriti.	1580.
Philippus III.	Philippus II.	Matriti.	1584.
Philippus IV.	Philippus III.	Matriti.	1608.
Baltassar Carolus	Philippus IV.	Matriti.	1632.

V.

An Principes aliqui inaugurati minores ætate, quã quã natus erat Serenissimus Baltassar-Carolus?

Duos observavi: Philippum II. qui cum anno 1528. inauguraretur, decem tantũ menses & viginti dies natus erat. Ita postulabãt Caroli V. bellicæ expeditiones. Alter fuit Ferdinandus eiusdem Philippi filius, cui anno 1573. Ordines Castellæ iurarunt, & natus erat annũ unicum, menses quinque, dies viginti septem.

VI.

An præter Ordines Castellæ Principi inaugurando dicant sacramentum, & manum deosculentur Regio sanguine progeniti, etiam si stent in linea ascendentiũ? Ita fit, licet cum aliqua differentia: & hoc obsequiũ etiam præstant fratres, sorores, patruum, amicarũ, aviarũ. Sic in Philippi Tertij verba iuravit Maria Augusta eiusdem avia. Philippo II. iuramentũ dixit amita Leonora Galliarũ Regina, Caroli V. soror; Ioanna verò Lusitaniarũ Princeps Carolo, & Ferdinando Philippi fratris filijs. Sed hæ Regiæ mulieres iurarunt tanquam Castellæ Infantes.

VII.

An externorum Regum filij primigenij appellati sint Principes alicuius ditionis? Vocati olim in Aragonia, Gerundæ Principes; in Navarra, Vianæ; in Anglia, Valliæ; in Gallia, Delphinis; in Regno Neapolitano, Duces Calabriæ.

VIII.

Quid de hac re in veteri Aula Augusta?

Similis consuetudo viguit; cum enim Imperatores post Augustum, Augusti dici voluerint, hæredes qui in

spem Imperij alebantur, Cæsares vocarunt, unde dicti: *Designati Augusta Maiestatis hæredes*. Nec verum est hoc genus honoris novum fuisse sub Ælio Vero; nam hæredes Imperij iam antea *Cæsares dicti*. Sic Drusus Tiberij filius in Germaniam à patre missus, *Cæsar vocatus*. Sic Titus & Domitianus, vivente patre, à Senatu *Cæsares designantur*. Sed ista alij in collectaneis Imperij.

IX.

Quo dicendi modo apud Latinos declarata hæc ceremonia?

In veteri Republica Magistratus novus dicebatur iurare in leges. Sub Impetatoribus iurabant in verba, in nomen, in acta eorundem. Quod erat fidem præstare, Dominum agnoscere, quæ egerant, iusserant servare. In alio etiam sensu dictum: iurare in verba alicuius, cū scilicet non viritim iurabatur, sed unus aliquis cæteris iusiurandum præibat. Hinc *præiuratio, præitio, & præire* sacramentum: quoties ergo secundum formulam ab alio recitatam iurabatur, dicebāt iurare in illius verba.

X.

Quid Homagium?

Idem quod Hispanè, *Pleito omenage*; cū quis scilicet astringit se alteri ad aliquid præstandum. Est vox Græco-barbara, & derivatur à verbo Græco, *ὑπόβα*, idest, iuro, nō ab homine. Licet dicatur etiam *Hominium, & Hominatum*. Qui Homagium præstat, procumbit in genua, & coniungit manus. Ita iunctas inserit in manus illius, cui astringit suam fidem, in ea verba, quæ idem solet præire. Formula habetur in libris

feudorum.

PRINCIPIS ASTURIAE
INAUGVRATIONIS
OCCASIO.

RAESENS status Religio-
nis Catholice, Monarchiæ
Hispanæ, & inclytæ fami-
liæ AVSTRIACAE, postula-
vit, ut PHILIPPVS IV. Or-
thodoxæ fidei Assertor Se-
renissimum BALTASSA-
REM-CAROLVM nondum
trimulum, unicam & pri-
migeniam prolem, natum,
atque educatum in spẽ Im-

perij amplissimi, Asturiæ & Hispaniarum Principem
more maiorum inauguraret. Retundenda erat huius
audacia puniendâ illius perfidia; ad nodos Gordios in-
famis foederis dissolvendos ipsemet Rex Maximus, de-
votum Deo & Religioni caput, Hispanum gladiũ ex-
ferere cogitabat, imo pertualum habebat, quod adhuc
propositum animo Regis Catholici, fixumque est. Igi-
tur convocati sunt Castellæ Ordines, Antistites scili-
cet, Magnates, Proceres, & Procuratores Urbium. Præ-
celsere in Aula traductiones Principis inaugurandi ile-
gicâ vehabatur (duos enim natus erat annos, mentes
quatuor, dies v̄ginti præterpropter) Magnates, & Pro-
ceres aliquot adequitabant. Hæc transectio facta est
ad demerendos subditorum animos; quod in Hispania
faci è impetratum; cum nulla natio sit amantior, & ob-
servantior (vi) Domini.

Dies & locus inaugurationis.

Dies Dominicus, septimus Martij, & sacer D. Tho-

mæ Aquinatæ, sollemnissimæ celebritati deligitur. Locus verò Cœnobium Hieronymianum, ut sæpè aliàs: cui adhærent ædes Regiæ, sed modicæ. Prædie eius diei Rex, Regina, Princeps, Regij fratres CAROLVS, & FERDINANDVS, cum Gynecæo, & ministerijs Palatinis ex domo Regiâ discedunt, & Cœnobium ipsum petunt, in quo pernoctarunt. Cessère viri Religiosi cubiculis, quæ oppidum spectant, & imminet priori perystilio: anguste erant ædes Regiæ contiguæ.

Qui adesse debebant, iubentur præstid esse hora octava matutina (more Hispano, qui à media nocte horas enumerat) Milites Prætoriani, Hispani, & Germani, necnon Sarisiphori Burgundiones tenuère suas stationes. Sed dum sumus in apparatu, nõ nisi undecima initium fecit celebritati.

Regis in Templum discensus quo comitatu?

TVM Rex per superiorem & priorem deambulatione Cœnobij è contiguis & modicis ædibus descendit Templum petiturus. Præcedebant de more Prætores Vibani, Pædagogium, & cæteri Aulici ab obsequio: deinde Præfecti, seu Maiores domus Regiæ, Proceres, & Magnates; postremus sequebatur Dux Albanus summus Aulæ Præfectus, elevatum baculum gerebat insigni supremi ministerij Palatini: ibatque operto capite medius inter Fœciales, seu Caduceatores superindutos paludamentũ pictum Regijs insignijs: hos verò præcedebant, qui deauratas, & prægrandes clavas gerunt in sceptri modum efformatas, quos proinde dixerim sceptriphoros. Sed Regijs personis nemo prorsus proximior præibat, quàm Comes Oropesæ, nudato capite, nudatũ ensen gerens, supremæ scilicet iustitiæ symbolum, & denotantem vitæ, necisque in subditos potestatis, quam tamen Reges Hispani reconditam ferè semper habent

in vagina, ea est populorum quies, & Principum clementia; sed munus gestandæ macheræ contigit Comitum iure hereditario, ut mox dicam. Succedebant Carolus & Ferdinandus Patruum, qui Serenissimum & Amantissimum nepotem BALTASSAREM-CAROLUM medium non tam gestabant, quàm leviter trahebant utraque manica elegantissime vestis ad Principis talos demissæ; vix enim pedibus tenellus Princeps cõsistebat. Elevatũ oportuit eodem modo cùm gradus erant ascendendi.

Rex sequebatur, ad cuius lævam Regina incelsit innixa Ephœbo honorario; ponè veniebant Matronæ & Puellæ Gynecæi vestium varietate, & elegantia ornatisimæ; quarum firmata gestarunt de more pueri honorarij, & brachijs circumvoluta.

Hac pompâ personæ Regiæ cortinas itè Regias subière: Princeps in proximum, & ad id paratum cubiculum est deductus; reducendus peracto sacro, ne scilicet tẽ dium illi crearet solennitatis prolixitas, quæ duravit quatuor ferè horas.

Templi ornatus.

TEmpli ornatus, & sedilium dispositio hæc erat. Parietes vestiebant pretiosiora & elegantiora Aulæ, quæ in Regia supellectili adservantur; erant contexta filis sericis & aureis: ingens pretium adæquabant, artis textoriæ prodigiũ, nõ tam si spectares materiam, quàm si artem ipsam attenderes. Vix auderet peritus pictor penicillo depingere, quæ graphicè acus & radius expresserat. Referebant autem ipsa peristromata Apocalypseos mysteria, Historiam Cyri, & Noëmi vitæ non brevem periodum, præter emblemata, symbola, phrænoscemata, flosculos, aves, larvas & alia huius varietatis temerariâ dispersione ad oras, & limbos adiecta.

Area quæ contingit aram maximam constructo ta-

bulato amplior est effecta; ad eam per quindecim gradus patebat ascensus. Ibi erectæ Regiæ cortinæ, datus locus Gynæceō, Antistiti sacris operanti, & alijs, qui ibidem sederunt, dum est litatum: legatis Principū, Præfectis Aulæ (Majores domus Regis & Regine vocamus) viris Senatorijs, & Regi à Secretis, Facies & dispositio huius Regij Throni hæc erat.

Descriptio Throni Regij.

AD latus sinistrum ipsius atæ maximæ Antistiti sacris operaturo (is fuit Eminentissimus Cardinalis Zapata, supremus Fidei Quæstor, tantarum ceremoniarum dignus Antistes) & Sacellanis Regijs, qui illū facientem adiuvarunt, nō angustus locus patuit. Proximè (interiecto ostio, quod ducebat ad cubiculū, in quod Princeps secessit, & erat finem sacri præstolaturus) adstabat Dux Alve, sed hic capite nudato elevatum tenens baculum in signe summæ Præfecturæ domus Regiæ. Comes Oropetæ illi adhærebat, sed proximior Regijs cortinis, & sustinens machæram nudam ex familiæ prærogativa: est enim hæreditario iure Castellæ maximus Apparitor, vel ut alijs placet, Iustitia maior; ensis non levis erat, & Comes planè puer (novennis erat) & imbecillis, sed eo pondere quatuor ferè horas prægrava tus nullum expressit defatigationis sensum.

Sequebantur Regiæ cortinæ altiores & ampliores quàm in Sacello Aulæ eriguntur: illas de more deduxit & reduxit Præfectus eisdem, dum tamen res divina facta est. Quâ peractâ, eius opera cessavit: nam sublatum fuit Lectisterniū à Custode supellectilis Regiæ, & à Meratore, & deductâ cortinâ anterior ex utroque latere: remansit posterius, & supernum velum, quæ usum amplissimi Vranisci præbuere. Ita cunctis apertum patuit Regium Solium, in quo personæ Regiæ hoc modo consedere.

Sedes Regiæ.

REX in sella, Regina ad lævam in tribus pulvinari-
bus, vice suggestus: reclinabat humeros in quartum,
quod sella (quæ etiam aderat, sed inversa) adhærebat.
Carolus & Ferdinandus, ille Regis, hic Reginæ latus
non tam claudebant, quàm servabant. Sedebant quidè
sed utriusque sella introrsum abibat, unde Regias ses-
siones non æquabant. Princeps verò trimulus cum tẽ-
pus poposcit, ante Regios parètes in sellula sedit à me-
dio calthris, seu cæcellis circumsepta, cui etiam locula-
mèta aptaverant, in quibus pupulæ, & alia infantium cre-
pundia reposita, ut nimiram prolixæ solennitatis tædiũ
puellulo levarent. Sed nullum usum habuère, cum *suprà*
etatem, supra sedem imperturbatus steterit; nõ risus, non plo-
ratus, nõ gestus alij pueriles infantiam dixerent. In summa tam
ipse seriam induit personam, quàm Regiam Deus dedit & pa-
rentes. Pileolo opertus semper, ensiculũ gestavit. Thro-
num ipsum Regium sequebantur Matronæ & Puellæ
Gynecæi in solo tapetibus operto sedebant: elegantia,
& varietas vestium, ut dixi, comptus, & ornatus capitũ
talis qualis diem decebat, & elegantissimas puellas.

Antistites.

Dexterum cornu aræ maximæ attingebant & occu-
pabant Antistites, sedentes eo ordine, quem dedit
tempus consecrationis: omnes tamen loco & honore
anterior D. Alphonus Peresius Gulmanius Patriarcha
Indiarum, summus Aulæ Sacellanus, & æris Elecmofy-
narij distributor: inter quem, & Episcopus fuit per ali-
quot dies agitata controversia de sessione & proëdria,
cui scilicet deberetur, sed antecessit loco, qui omnibus
prævit rei divinæ accuratã diligentia, & pervigili ad-
ministratiõne. Sequebatur proximus Archiepiscopus

Granatenſis, Caſtellani ſupremi Senatus Gubernator; deinde Conchenſis, Præſes Conſilij Aragonici, quem excipiebat Placentinus titulo tenus, nam Sacerdotium eiuraverat, honorem tamen retinebat; poſt quem Legionenſis designatus Palentinus, Guadicenſis, Ovetenſis. Hic fuit locus Antiftitum dum ſacrum celebratur. Quo p̄racto, ad ordinum ſedilia deſcenderunt.

Præſecti domus Regiæ.

Antiſtites ſequēbantur Præſecti domus Regiæ, Maiores domus vocamus, tam qui in Orbem præſunt Regis, quàm qui Reginæ officijs Palatinis. Sed ſtātes, & capitis nudatis innixi tantum ſuis baculis, quos gerunt pro inſigni, & utrinque in extremo inſuſos & alligatos argento fabrefacto: antiquitas in miniſterio locum designavit. Ex iſſem Comes Orgaſius mandata Regiæ excipiebat, & ad ſolennes cæremonias quaſi eandem Magiſter, quos opus erat, vocabat, inſtruebat.

Legati.

Præſectos Regiæ excipiebant Legati Principum, ſedentes ut in Regio Sacello: Pontificius, Gallus, Venerus; Cæſareus aberat: cæteris hæc prerogativa nō conceditur.

Senatores.

Legatorum latus claudēbant Senatores Regij, ſedentes, & tanquam teſtes ſoliti adhiberi. Adſuere enim aliquot vocati ex ſupremis Conſilij, ſed nō omnibus: Caſtellanum miſit Senatores, quos cubicularios vocāt, Hiſpanè *de la Camara*; ex reliquis eiſdem Regij Senatus duos, Aragonium item duos, totidem Italicū, par numerus venit è Luſitano, unicus ex Belgico: omnes in proprio Senatu antiquiores. Hic incidit lis de

loco inter Secretarium Cubiculi, Hispanè etiam *dela Camara*, & aliquot Senatores; voluit stare post Castellanos, & antecedere reliquos, sed stiparunt isti corpora, & ipatio excluderunt, pro quibus fuit iudicatum. Vnde illi datus locus extra ordinem, seu chorū, tamen si quid fieri in posterum deberet, amplius esse deliberandum, sit statutum. Terminabant hanc scenam Scribæ Senatus Castellani & Palatini, qui omnes celebritatis particulas in acta referebant.

Fœciales, Sceptriphori.

ATque hæc erat facies, & dispositio solij Regij, & superioris tabulati tapetibus cooperti, à quo ad Templi imum pavementum per quindecim circiter gradus descendebatur: ipsorum graduum latera occupabant Fœciales quatuor, & totidem Sceptriphori, qui clavas prægrandes argenteasque & inauratas super humeros elevatas sustinebant, utrinque dispositi bini & bini.

Sedilia ordinum.

IN ipso imo pavimento, & per utrumque Templi latus sedilia longo ordine se porrigebant, & amplissimi confessus speciem referebant: infrata erāt tapetibus. Partem dextram occuparūt Antistites, ad quam se cōtulere post factam rem divinam: sinistram Magnates. Vbi desinebat uterque hic ordo, & ex utraque parte sequebantur cæteri Procères Castellæ, & Urbium Procuratores. Inter Antistites (si demas Patriarcham Indiarum, qui ut supra dixi, hic etiam locum principem obtinuit) prærogativa loci, & sessionis, & iuramenti exhibēdi ex inaugurationis antiquitate apparuit. Nulla fuit inter Magnates, neque inter reliquos Procères; quam tamen servarunt Procuratores ex dignitate Urbium, que eosdem allegarunt. Contēgio inter Burgenses & Tole-

tanos eadem quæ aliàs; ut & modus quo sedata, sed hæc posterius. Magnatum & Procerum filij qui decimum-quartum ætatis annum peregerant admisi ad dandū sacramentum: sederunt inter ipsos Proceres, inter quos etiam filij primigenij Magnatum. Peragitur sacrum Pontificali apparatu eaque maiestate, quæ decebat celebritatem diei, & Antistitem facientē. Is, ut dixi, erat Eminentissimus Cardinalis Zapata, supremus Fidei: Quæstor, qui si unquam eo die maximè splendoris dedit cōsuetā documenta. Satellitium vestivit hololeroico damasceno, purpurei coloris, pallium datū omnibus è purpura aureis torulis distincta.

Regressus Principis ad solium.

Finito sacro, Princeps è Cubiculò proximo Regijs cortinis, in quo præstolabatur sacri finem ad cortinas easdem Regias reducit, teditque ut supra est descriptum, donec Cardinalis exiit casulam & cappam induit. Inde sistitur Princeps ad aram maximam deductus ab utroque Patruo, & susceptoribus Carolo & Ferdinando. Ritu & cæremoniā consuetā inungitur oleo chrisimatis ab eodem Antistite. Cætera officia decenter præstitit Patriarcha Indiarum summus Aulæ Sacellanus ut caput tenelli Principis fasciā alligare, & oleum abstergere micā panis; adstabant reliqui Antistites. Curio Aulæ & Sacelli Receptor; ille sacrum oleū, iste panem gestavit, alijs Aulæ item Sacellanis alia ministeria data, candela, mantilia, polubrū. Principi, quasi omnia esset præmeditatus, nihil novi accidebat: candela, cum fuit offerenda, manu prensat & offert. Astantes lætus stupor, Regios parentes gaudium percellit.

His peractis Cardinalis ita ut erat indutus, confidet paulò subter aram maximam. Mensa sternitur, in qua Evangeliorum liber apertus, supra quem Crux Domini

im-

inposita. Antistites è superiori tabulato descendunt, rectaque prius decenter inclinatis ad Regium soliu cor poribus, destinata, ut bis dixi, sedilia imi pavimèti, dextri que lateris suo ordine petunt, occupant que.

Præitio iuramenti.

TVM Fœcialis antiquior silentio imperato, & ad ordines conversus adstantes que contenta voce iubet omnes esse attentos ad ea, quæ ex prolixiori scripto essent audituri, & pertinentia ad sacramentum Principi exhibendû. Quo locuto Senator Castellanus antiquior, & è Consiliarijs Cubiculi scriptum ipsum non breve protulit, & ad solium Regium prius se inclinans altâ item voce legere incoepit. Scripti summa hæc erat *Carolus & Ferdinandus Regios fratres, & Castellæ Infantes, presentes Ordines unanimes & concordés Serenissimo Baltasari-Carolo iusiurandum dare, eundem agnoscere Principem Hispaniarum, & Regnorum unitorum, dum parens Philippus IV. vixerit, eo vero mortuo Regem & Dominum. Hoc iuramentum non coactos, non invitos, sed voluntate libera, & spontanea exhibere, qui ut clientes fidi amantes que subditi fœdem & obsequium ut supremo Domino sen. per probabunt, eaque omnia more maiorum. Qui secus fecerint, pœnas dabunt, & luent exsolvendas à perfidijs, & perturis solenne ipsum sacramentum homagium dictum, dicent ea formula, quam præibit Dux Alcala, quem ad id præstandû Rex elegerat. Hactenus Senatoris verba. Sed Dux omni laude cumulatissimus præter hoc honorificentie genus quod in tâta celebritate maximi sit, & à summâibus ambitur aliud beneficentiae Regie munus die præterito reportarat. Regis beneficio decreta illi fuerat Sicilia, non abdicato titulo Protegis Neapolitani, cuius præfecturâ gerebat. *BO-
NUM FACTVM, d Sicilia, numera hunc diem lapillo meliore:
cãdidus tibi illuxit, & licet dicaris Solis insula, nescio an vi
deris**

deris nitidiorum. Saturni aurea secla non requires: current gemmea. *Reconde in tua borrea hunc fructum Regiæ liberalitatis. Beaberis felicius, luculentius ditaberis, qualibet tua messis fertilissima.* Latine te alloquor, non Panegyricè. Dux proinde Fœcialis voce iussus fuit ascendere, ut in eius manus ordines homagium præstaret, eaque formulâ & ritu, quem mox subdam.

Infans Carolus iurat, & præstat homagium.

VERUM prælectâ abs Senatore iuramentî formulâ, in eius verba incipiunt Principi iurare. Qui primus accessit, fuit Carolus Patruus. Is enim primus prodijt è solio Regio: sistit se ad extremam oram tabulati; Aræ maximæ se inclinat, deinde Regi & Reginae, tum ad Cardinalem Zapatam sedentem, & sacris vestibus indutû accedit, & genuflectit, à quo hæc audit: *Altitudo vestra iurat tactis sanctis Evangelij, & Cruce Domini se facturû, servaturum omnia, quæ in prælecto scripto iurisiurandi continentur? Sic illum Deus adiuvet?* Respondit: *Ita iuro, Amen.* Surgit, & discessurus inclinat se iterum Aræ maximæ, deinde rectâ se confert ad Regem fratrem, & in genua procumbens, præstat homagium hoc ritu: iunctis manibus, & in manus Regias inditis hæc promittit, quæ Rex præibat. *An semel, bis & ter; semel bis & ter; semel bis & ter, more & consuetudine Hispana homagium concipis, & quod in prælecto scripto est recitatum, iuras præstare & servare?* Respondit: *Ita iuro, Amen.* Tum ad Principem accedit, ante quem genuflexus, manum deosculatur. Iterû Regem adit, & flexis genibus manum etiam petit deosculandam, quam vix concessam, Rex collo iniecit peramanter. Ad Reginam pergit, quæ sutrexit advenienti, & suscipit gratulabunda: vult Carolus idem reverentiæ signû edere, dexteræ scilicet deoscultationem; manum poscit, sed nõ impetrat, & certatur de obsequio. Planè Carolus in hac actione omnium in se oculos cõvertit. Indoles Austriaca,

ut in eo eluxit: quanta in ore gravitas, quanta gratia, quam
 cōpositus aspectus in iritione, & reditione ad Cortinas Re-
 gias, transitione ante Regem fratrem, & nepotē Principem,
 quam compositæ animi, & corporis propensiones, incli-
 nationes: Proludium dignum tantâ celebritate.

Infans Ferdinandus.

EXcepit cęremoniam Ferdinandus, & pari maiestate; de
 qua nihil detraxit modesta verecundia: non modò pur-
 pureus color in vestitu, qualis decebat Cardinalem, vultus
 etiã purpuratus amoris signa, & lætitiæ spirabat. Omnia
 ver floridū agebant. cuncta ritè, & decenter præstitit, quę
 Carolus frater: cum Rege & Regina de obsequio etiã cer-
 ratum: à qua manum deosculandam nō impetravit, & ne-
 que à Rege, quòd Cardinalis. Princeps tenellus in accessu
 Ferdinando manum non porrexit, sed expandit brachiola,
 quasi advenientē amplexurus: quę res omnes gaudio per-
 fudit, & favorabilem clamorem excitavit. Hac promulsæ
 animos spectantium exhilaravit: edoctus ita fuerat, ut ac-
 cedentes Patruos ulnis exciperet, manum non porrigeret.
 Sic iurarunt, & homagium præstiterunt Regij fratres Ca-
 rolus & Ferdinandus. Quo factò, remota est Crux, quam
 sunt deosculati, & alia sacrosanctis Evangelijs est imposi-
 ta: quod ubi effecit Patriarcha Indiarum descendit ad An-
 tistites.

Dum Regij fratres antedicta obsequia detulere, omnes,
 quibus erat ius sedendi, ut Ordines, Legati, Gynecæi
 Puellæ & Matronæ, steterunt: Regina cum uterque Regi
 præstitit homagium in initio surrexit; sed dum Carolus con-
 cepit utrumque sacramentum Ferdinandus semper stetit,
 cui ille eandem reverentiam rependit.

Episcopi iurant.

Tum Fœcialis elatâ voce, & Hispano sermone Episco-

pōs accedere, non tam imperat, quàm invitat: *Episcopi accedite ad sacramentum.* Quo audito initium accedendi fecit Patriarcha Indiarum, & summus Aulæ Sacellanus, deinde alij, ordine, quem descripsi in sessione. Ante Cardinalem Zapatam genuflectebant, & tactis sacrosanctis Evangelij, cū deosculatione Crucis in hæc verba, quæ Cardinalis patrio sermone singulis præibat, iusiurandum exhibebant.

Iuras præstare & servare quicquid è scripto recitatū audisti, sic te Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia? Respondēbat Antistes: *Ita iuro, Amen.* Hinc procedebāt ad homagium præstandum iunctis manibus, & inditis in manus Ducis Alcalæ, qui in hæc verba, & Hispano etiam idiomate eisdem singillatim interrogabat: *An semel bis & ter semel bis & ter, semel bis & ter, more & consuetudine Hispana homagium exhiberēt, & quæ è scripto audierint promitterent servare & præstare?* Respondēbant: *Sic iuro, Amen.*

Dux ipse Fœcialis voce, ut antedixi, ad id munus vocatus fuerat, & Cardinali Zapatæ paulò remotior adstabat, ante quem tamē in genua nemo procubuit, licet sacramentum exhiberet, sed Antistites post præstitū utrumque hoc iuramentum ad Regium solium se conferebant, & venerabundi Principis manum deosculandam accipiebant. Regē deinde & Reginam adibant, idem observantiæ & subiectionis signum exhibituri, sed abnebeant, & manum non permittebant (ut neque aliàs Sacerdoti inferioris ordinis) ob reverentiam adversus Ordinem consecratum.

Magnates XII.

EXpeditâ Antistitum cæremoniâ, iterū Fœcialis inclamat, & eadem formula: *Magnates accedite ad sacramentū.* Primus prodijt, ita ut sedebat, Comes Olivarius, Dux de Sanlucar, qui Regi Maximo (Regiæ & supremæ voluntatis observator) tantæ Imperij, & negotiorum moli sustinendæ succedaneos humeros novus Hercules accomodat: verè

Proxima cervix, pōderis immensi. Cultus Comitris erat is, qui decebat ministerium Palatinū, quod exercet, hoc est, summam Præfaturam Regij stabuli: ocreas albas & perpolitās induerat, calcaria pedibus addiderat. Subsecuti sunt reliqui Magnates. In eundo & redeundo propensiones & inclinationes corporis erant spectandę. Prima & pia veneratio erat ad Aram maximam, altera ad solium Regium, & Regias personas: tum Matronas & Puellas Gynecæi, in transitu demum Legatos Principum salutabant, in Cardinalis & Ducis Alcalæ verba iurarunt ritu & ceremoniā quā Antistites. Ad Regium solium deinde ibāt deosculaturi Principis manum, tum Regis & Reginæ. In eundo & redeundo gestus facti, ut dixi, & compositi ad omnem reverentiā. Rex singulos accedētes, atque cā, quā par est, observantiā gratulātes benignè excipiebat, aliquos cōpellabat.

Procures XLII.

Postquā Magnates suum obsequiū detulēre, Fœcialis Procures venire iubet. *Accedite Procures:* qui ex dignitate loci quem fortè occupant, accedere, & sicuti Magnates utrumque solenne sacramentum dixēre. omnes testatā reddere volebant ore, & oculis animi indicibus lætitiā huius diei, quam mente conceperant. Procures aliquot licet in Aula morarentur, neutrum sacramentum concipere, quod inter Magnates recenserit, & sedere vellēt. Unde abfuerit à cæteronia solenni, ne officerent suo iuri & familiæ.

Procuratores XXXIV.

Post Procures iubentur adesse Procuratores Vrbiū: duos allegat quælibet Civitas: venerunt bini & bini ex Civitatis prærogativa: quam tenent etiam in sessione. Initid inter Burgenses & Toletanos (nota est contentio inter utrosque de Regia & Regni capite) de loco principe est certatū. Certatim ivēre ad iuramentum dandū; licet Burgen-

genes dextrum latus tempè retinerèt. Sed dū Regias personas venerantur, Rex ad contentionem, ut moris est, derimendā: *Iurent Burgenses*, inquit: *Nam Toletani faciēt quod ipse iussero*. Isti hoc audito; dictis Regijs acquievère, & ad sedes suas reversi, cæteris etiā de loco concessère, & eo iurarunt, quem mox dicemus.

Præfeti Aulæ XI.

POST Urbium Procuratores accessère ad iusiurandū Præfeti domus Regiæ, tam qui Regis, quàm qui Reginæ officijs Palatinis præfunt; priores Regis; posteriores, Reginæ, accessère, ordine què designavit antiquitas ministerij. Veniebant suis baculis innixi piâ animi, & corporis propensione. Hos excepit Dux Albanus summus Aulæ Præfectus, deinde Comes Oropesæ ensē tantisper tradens uni ex Cubicularijs Regis, qui fuit Comes S. Stephani. Sed Comitè ipsum Oropesæ, quia impubes à sacramento ætas arcebat, indulgentiâ tamen Regiâ iuravit. Gladium debuerat intereâ sustinère. Marchio Leganesus, ut Subpræfectus stabuli Regij. Sed intentus equis, & rhedis disponendis ad regressum in Aulam non potuit vicarium illud munus exercere. Omnium postremi fuere Procuratores Toletani cuncti in manus, & verba Cardinalis, Ducisquè iuramentū & homagiū dedere. Sed restabat Dux ipse Alcalæ, cui omnes designatione Regis sacramentum exhibuerāt, Hispano more homagium, ipse adhuc nemini. Iuramentum primùm Cardinalis potuit exigere, alterū recipere debebat Comes de Oropesæ, cui ea prærogativa debetur iure hæreditario, sed ætas fuit impedimento. Vnde Comes petierat, ut hoc munus Duci Albano gentili & consanguineo iniūgeretur, ne generis prærogativa, vel unicâ vice (& cū causa) ad alienam familiâ delata assereretur. Annuerat Rex: unde Dux Alcalæ in verba Ducis Albani iuravit, tenens manus iunctas, & inditas manibus alterius. Post utrumque iuramentum

cum Dux idem Principi, Regi & Reginae obsequia detulit, quæ honoris officia grata sibi fuisse cū antea cto munere benigno loquaciū oculorū nutu utriusq; maiestas declaravit.

Cardinalis Zapata iurat.

VERUM Cardinalis Zapata sacris operatus neutrū sacramentū exhibuerat: ut utrumq; daret, Pōtificales vestes exiit; induit se simili apparatu D. Alphonus Peresius Gufmanius, Patriarcha Indiarum, & summus Aule Sacellanus: cui Cardinalis iuramentū præstitit, homagiū verò Duci Alcalæ, in verba quæ ambo præivere, & omnia peregit, quæ reliqui Antistites: cū hac tamē differentia, quòd post deosculatam manum tenelli Principis, à Rege cū illum adiit in accessū & recessu, transitūque aperto capite salutatur, Regina adsurrexit venienti; manum utrique voluit deosculari, sed non obtinuit à Rege; licet extorsit à Regina. Regis & Reginae humanitas cum obsequio Cardinalis certarūt, qui cū sit urbanissimus & lepidissimus, postquā Regi & Regiæ proli prospera est precatus, sibi etiam, licet septuagenario maior pollicitus est longiorem ætatē, ut scilicet quæ eo die tenellum Principem inaugurarat, sacroq; oleo inunxerat, procedētibus annis lectissimæ sponsæ matrimonio copularet, natoq; ablueret fonte lustrali.

Denique ad Regem accessit Secretarius cubiculi medius inter duos Graphiarios Regni, quem patrio sermone in hæc est allocutus. *Probatne Maiestas vestra, suscipitque sacramentum & homagium, quod Infantes Carolus & Ferdinandus, Antistites, Magnates, Proceres, Procuratores Urbium dederunt in nomen & verba Serenissimi Baltasaris Caroli, ut Hispaniarum Principis, dum Maiestas vestra felicissimè & diutissimè vivet; postquā verò vivere desierit, ut Regis legitimi, & horū Regnoram Domini? Iubet etiā huius rei syngraphas assertorias reddi urbibus, oppidis, pagis quæ illas petierint? Tū perit codicillos dari, quibus absentes ad idem sacramē*

sum concipiendū adigatur? Rex respōdit: Ita probo, mado, peto.

Atque hic tandem solennitatis & rituum finis fuit. Duravit celebritas, ut dixi, quatuor fermè horas: tenellus Princeps nondum trimulus semper serius, quod vix fuit credibile non intuenti

Reversio ad Aulam.

Eodem die è Cœnobio Hieronymiano reversum ad ædes Regias: viâ quæ rectâ ad illas ducit, exornata fuit aureis & terciois peristromatis, quæ è podijs è pergulis dependebant. Præcedebant Pueri honorarij equitantes, Procuratores Urbium, Iudices urbani, Proceres, Magnates: Antistites non adfuere. In rheda, quam sex equi maculis bicolores trahebāt, Regina sola vehabatur: ad dexterum latus Rex adequitabat: sequebantur Regij fratres Carolus & Ferdinandus, hic mulo vectus, ille generoso equo. Pedibus incedebāt honoratiores è Palatinis, maximè qui equili Regio dant operam, & cum ijs Pædagogij Regis & Ferdinandi. Princeps ponè veniebat in lectica aureis pannis cooperta cum Heroïna Olivarenti, & Comitissa Salva terræ, à qua gerebatur in ulnis. Olivarētis sedebat è regione. Omnia ad lætitiâ & hilaritatem personabant: claudabant agmè rhedæ, quibus Matronæ & Puellæ Gynecæi vehabantur: adequitabant verò, qui Aulico & urbano more Puellarum Aulicarum obsequijs se mancipant. In vestibus quas induerunt Puellæ Palatinæ, elegantia & magnificentia tenuit suum regnum: opere phrigio filis aureis distinctæ conspiciebantur, sed virorū elegantes potius quàm sumptuosæ apparuere. Ita voluit Rex frugalissimus: & leges sumptuarias, quæ vestes acu pictas, vetant, neque in tanta celebritate permisit antiquari. Cœlum favit solennitati: nullus dies iucundior: circa occidentem solem ær visus perturbari, sed continuit plusculū aquæ, donec Rex & comitatus Aulam est ingressus.

Decursio. *Suægibi libanitione*
Subsecuti sunt publici & compitales ignes. Sequētib;
 noctibus flos Procerum, & Magnatum tribus locis lar-
 vati & divisi in contubernia decurrerūt in area Palatii, pla-
 tææ maioris, & Regij Parthenopei, in quo virgines degunt,
 quas à nudis pedibus appellamus. In Satellitio multorum
 numerus, & varietas vestium plausibilia fuere. Magnâ &
 mirâ prorsus omnium industriâ. Fulgentes phaleris equos
 generosos (Hispanos dicere sufficit) regabant frænis, ur-
 gebant stimulis: sed potius in speciem, quàm quod artem
 equorum innata virtus postularet: in decursu vix terram
 tangere videbantur. Hoc ad terminum propinquante, iste
 claustris erumpebat, ille se cursui præparabat: unius finis
 principium alterius erat: collucentes faces gestabant fa-
 muli decurrentium, quæ diem reddebant.

In tanta Procerū claritate, qui in descripta solennitate,
 decursuque, & in omni pompa cultissimi intetfuere; nemi-
 nem appellare suo nomine fuit consilium. Nā cunctos erat
 prolixum, & excessisset fines narratione; paucos invidio-
 sum, & iustè conquererentur prætermisi quasi indignè,
 & iniquè factum. Abstini etiam à nomenclatura om-
 nium, qui sacramentum conceperunt, quòd eam subijciat
 narratio Hispano sermone conscripta: qui tamē velit sū-
 mam inire, enumerabit Infantes II. Cardinalem I. Patriar-
 cham I. Archiepiscopum I. Episcopos VI. Magnates XV.
 Proceres cum filijs natu maximis XLII. Præfectos Aule
 XI. Posceret etiā homo curiosus alia minutiora, & præter
 nomina vestitus vellet, & satellitia descripta, aliasque Au-
 licas & urbanas elegantias. Mihi non licet esse prolixiori:
 inaugurationis ritum & cæremonias in exterorum & ami-
 corum gratiam scribere volui, pro dignitate non potui, ta-
 meti cum de rebus agitur ab ostentatione submotis, quid dicatur
 spectandum sit, non quali cum amœnitate dicatur. *Arnobius*
agebat lib. 1. adversus Gentes.